

Lahden kaupungin perusopetuksen iltapäivätoiminta 9.8.2023–1.6.2024

Toimintaraportti

Sivistyksen palvelualue

Lasten ja nuorten kasvun vastuualue, yhteiset palvelut

Perusopetuksen asiantuntija Mirka Pilvi

6.11.2024

SISÄLLYS

1. Johdanto	2
2. Palvelun tuottaminen	2
3. Toiminnan rahoitus ja palveluntuottajien avustukset	3
4. Asiaksmaksuperusteet	5
5. Toiminnan koordinointi ja tukiryhmien kokoukset.....	5
6. Toimintaan ottamisen periaatteet	6
7. Toimintaan osallistuneiden lasten määrä.....	7
8. Toiminnan sisältö.....	7
9. Toiminnan laadun seuranta	7
9.1. Kaupunkitasoinen toiminnan laadun arviointi ohjaajille.....	7
9.2. Toimintapaikkakohtaiset arvioinnit.....	7

1. Johdanto

Lahdessa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toteutumisesta raportoidaan sivistyslautakunnalle vuosittain. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta on perusopetuslain 8 a luvun mukaista lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa. Perusteet on laadittu perusopetuslain 48 a §:n 3 momentin mukaisesti. Lahden kaupungin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman pohjana on opetushallituksen 19.1.2011 (voimaan 1.8.2011) vahvistama perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet. Toimintasuunnitelma vahvistetaan vuosittain sivistyslautakunnassa ja siihen tehdään tarvittavat muutokset. Toiminnan kohderyhmänä olivat kunnassa toimivien koulujen 1. ja 2. vuosiluokan oppilaat sekä lisäksi 3.–5. vuosiluokan erityisopetukseen otetut ja siirretyt oppilaat (lisäksi sosiaalitoimen erityispalveluilla 3.–9. luokan erityisopetukseen otetut ja siirretyt oppilaat (POL 17§:n mom.)). Lapsella ja hänen vanhemmallaan ei ole subjektiivista oikeutta päästä toimintaan.

2. Palvelun tuottaminen

Perusopetuslain mukaan kunta päättää järjestettävän toiminnan määrän ja laajuuden. Mikäli kunta järjestää perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, tulee toimintaa tarjota kaikille ao. kohderyhmille. Perusopetuslain mukaista koululaisten iltapäivätoimintaa Lahdessa tarjottiin lain edellyttämät 760 tuntia koulun työvuoden aikana ja sitä järjestettiin arkipäivisin pääsääntöisesti kello 12.00–16.00 välisenä aikana.

Lahdessa iltapäivätoiminta toteutettiin kouluilla tai niiden läheisyydessä. Toimintaan hakeneiden lasten määrä vaihtelee vuosittain, jonka vuoksi toimintapaikkojen määrän tarpeessa ja riittävydessä on alueellisia eroja. Toiminnan tarvearvio tehtiin edellisten vuosien haku- ja valintaprosesseista saadun kokemuksen perusteella sekä tiedossa olleet koulukohtaiset oppilasmäärät huomioiden. Ennen hakuprosessin alkua palveluntuottajien kanssa sovittiin iltapäivätoiminnan toimintapaikoista. Lapsimääristä sovittiin kevään hakijamäärän perusteella.

Iltapäivätoimintaa toteutettiin syyslukukaudella 29 toimintapaikassa, valtaosin ulkopuolisten palveluntuottajien toimesta:

• Lahden seurakuntayhtymä		8
• Hämeen Lastenliitto ry	9	
• Ruotsinkielinen koulu, Folkhälsan Vålfärd Ab		1
• Lahden Rudolf Steiner –koulu, kannatusyhdistys		1
• Lahden kristillinen koulu, kannatusyhdistys		1
• Junior-Pelicans ry		1
• Lahden kaupunki		3
▪ <i>Mukkulan koulu</i>		
▪ <i>Launeen koulu, Liipolan monitoimitalo Onni</i>		
▪ <i>Möysän koulu</i>		
• Lahden kaupunki VET		4
▪ <i>Jalkarannan monitoimitalo</i>		
▪ <i>Mukkulan koulu</i>		
▪ <i>Rakokiven monitoimitalo Loisto</i>		
▪ <i>Renkomäen monitoimitalo Aura</i>		
• Sylvia-kodin koulu VET		1

Perusopetuspalvelut luovutti avustussopimuksen mukaisesti hallitsemansa tilat korvauksetta palveluntuottajan iltapäivätoiminnan käyttöön koulupäivinä iltapäivätoiminta-aikoina.

Koulujen tiloissa toimivat iltapäivätoimintaryhmät:

Palveluntuottaja	koulu
Hämeen Lastenliitto ry	Alasjärven koulu
	Jalkarannan monitoimitalo
	Kartanon koulu, Kankaantien toimipiste
	Kirkonkylän koulu
	Kivimaan monitoimitalo Aarre
	Kärpäsen koulu
	Lähteen monitoimitalo
	Rakokiven monitoimitalo Loisto
	Tiirismaan koulu
Junior Pelicans ry	Länsiharjun koulu
Lahden seurakuntayhtymä	Kariston koulu
	Kartanon koulu, Kärrytien toimipiste
	Kasakkamäen koulu
	Lotilan koulu
	Renkomäen monitoimitalo Aura
Lahden kaupunki	Launeen koulu, Liipolan monitoimitalo
	Mukkulan koulu
	Möysän koulu
Lahden kaupunki, kehitysvammaisten ip	Jalkarannan koulu VET
	Mukkulan VET
	Rakokivi VET
	Renkomäen monitoimitalo VET

Iltapäivätoiminnassa tarjottavan välipalan pääasiallinen valmistaja oli Päijät-Hämeen Ateria-palvelut Oy. Hämeen Lastenliitto tilasi välipalan yksityiseltä palveluntarjoajalta. Välipalaa itse valmistavilla palveluntuottajilla vaadittiin voimassa oleva omavalmistussuunnitelma ja ohjaajilla tarvittaessa hygieniapassi.

Toimintaan osallistuvat lapset olivat kaupungin ja palveluntuottajien toimesta vakuutettuja tapaturman varalta.

3. Toiminnan rahoitus ja palveluntuottajien avustukset

Aamu- ja iltapäivätoimintaa varten myönnetään valtionosuutta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti laskennallisin perustein. Valtionosuus maksetaan kunnalle ohjaustuntien mukaan. Yhtenä valtionosuuteen vaikuttavana yksikkönä käytetään ryhmäkokoja. Opetushallitus ei ole antanut ryhmäkokosuositusta. Toimintapaikassa voi olla useita ryhmiä, mutta joka ryhmässä on oltava yksi ohjaaja, joka vastaa ryhmän toiminnasta. Ohjaustunteja laskettaessa otetaan huomioon ryhmän sisällä tapahtuva eriyttäminen pienempiin ryhmiin esim. oppilaan erityisen tuen vuoksi.

Lahden kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus vuodelle 2023 oli 805.734 €
<https://vos.oph.fi/cgi-bin/tiedot2.cgi?saaja=3983;tnimi=vos/v23/vos6sl23.lis>

Lukuvuonna 2023–2024 Lahden kaupunki maksoi sopimusten mukaisesti palveluntuottajille avustusta 100 €/lapsi/kk 20.9. tilastointipäivän lapsilukumäärän perusteella. Erityisen tuen oppilaasta maksettava avustus oli 190 €/lapsi/kk.

Avustusten määrään vaikutti Möysän koulun iltapäivätoiminnan siirtyminen Hämeen Lastenliitolta kaupungin tuottamaksi palveluksi lukuvuoden 2023–2024 alusta alkaen.

20.9. LASTEN LUKUMÄÄRÄÄN MUKAISET AVUSTUKSET

	Syksy 2023	Kevät 2024	Yhteensä
Hämeen lastenliitto	167 800,00	167 800,00	335 600,00
Lahden seurakuntayhtymä	145 500,00	145 500,00	291 000,00
Lahden Steiner koulu	18 000,00	18 000,00	36 000,00
Folkhälsan syd AB	9 950,00	9 950,00	19 900,00
Junior Pelicans ry	30 450,00	30 450,00	60 900,00
Sylvia-koti yhdistys ry	24 700,00	24 700,00	49 400,00
Kristillinen koulu	10 000,00	10 000,00	20 000,00
Yhteensä	406 400,00	406 400,00	812 800,00

Vertailuna edellinen lukuvuosi

	Syksy 2022	Kevät 2023	Yhteensä
Hämeen lastenliitto	211 850,00	211 850,00	423 700,00
Lahden seurakuntayhtymä	151 300,00	151 300,00	302 600,00
Lahden Steiner koulu	15 000,00	15 000,00	30 000,00
Folkhälsan syd AB	13 500,00	13 500,00	27 000,00
Junior Pelicans ry	30 450,00	30 450,00	60 900,00
Sylvia-koti yhdistys ry		26 600,00	26 600,00
Kristillinen koulu	7 500,00	7 500,00	15 000,00
Yhteensä	429 600,00	456 200,00	885 800,00

MAKSUVAPAUTUSTEN KORVAAMINEN

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan kuukausimaksusta voi anoa vapautusta, mikäli perhe saa toimeentulotukea tai perheen taloudellinen tai sosiaalinen tilanne sitä edellyttää. Kaupunki korvaa palveluntuottajalle menetetyt kuukausimaksut maksuvapautuksista tehtyihin viranhaltijapäätöksiin perustuen.

	Syksy 2023	Kevät 2024	Yhteensä
Hämeen lastenliitto	7 800,00	6 400,00	14 200,00
Junior Pelicans ry	2 300,00	2 300,00	4 600,00
Kristillinen koulu			
Lahden seurakuntayhtymä	2 150,00	2 800,00	4 950,00
Lahden Steiner koulu	750,00	1 700,00	2 450,00

Folkhälsan Vålfärd AB			
Sylvia-koti yhdistys ry		5 500,00	5 500
Yhteensä	13 000,00	18 700,00	31 700,00

Vertailuna edellinen lukuvuosi

	Syksy 2022	Kevät 2023	Yhteensä
Hämeen lastenliitto	8 300,00	6 600,00	14 900,00
Junior Pelicans ry	700,00	600,00	1 300,00
Kristillinen koulu	450,00	300,00	750,00
Lahden seurakuntayhtymä	4 400,00	5 400,00	9 800,00
Lahden Steiner koulu	900,00	800,00	1 700,00
Folkhälsan Vålfärd AB			
Yhteensä	14 750,00	13 700,00	28 450,00

4. Asiaksmaksuperusteet

Perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa rahoitetaan pääsääntöisesti valtionosuudella ja toiminnasta perittävillä maksuilla. Sivistyslautakunta päätti iltapäivätoiminnan asiakasmaksut ja maksuvapautuksen tulorajat kokouksessaan 15.3.2016. Palveluntuottaja peri asiakasmaksut tuottamastaan toiminnasta. Elokuulta perittiin toimintasuunnitelman mukaisesti puolikas maksu.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuukausimaksut:

Aamutoiminta	
klo 8–10	40,00 € / kk
Iltapäivätoiminta	
0–4 h	100,00 € / kk
yli 4 h	120,00 € / kk

Lahden kaupungin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman mukaan kuukausimaksusta voi anoa vapautusta, mikäli perhe saa toimeentulotukea tai perheen taloudellinen tai sosiaalinen tilanne sitä edellyttää.

Erityishuoltolain piiriin kuuluville oppilaille vuosiluokilla 0–9 järjestettiin erityishuoltolain 1977/519 2 § 10 mukaista aamu- ja iltapäivähoitoa osana perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa. Kehitysvammaisten oppilaiden iltapäivätoimintaa järjestettiin Mukkulan, Rakokiven, Jalkarannan, Renkomäen ja Sylvia-koti yhdistys ry:n kouluissa. Mikäli palvelu järjestettiin kehitysvamma- ja vammaispalvelulain nojalla tällöin oppilailta ei peritty iltapäivätoiminnasta kuukausimaksua.

5. Toiminnan koordinointi ja tukiryhmien kokoukset

Koko kaupungin yhteinen iltapäivätoiminnan starttipäivä ohjaajille toteutettiin teemalla "Unelmien iippa". Tilaisuuteen kutsuttiin palveluntuottajien ja kaupungin oman tuottaman iltapäivätoiminnan ohjaajat. Yhteinen starttipäivä pidettiin ennen lukuvuoden alkua. Tavoitteena oli vahvistaa lahtelaista iltapäivätoiminnan toimintakulttuuria sekä jakaa kokemuksia ja tietoa erilaista toimintarakenteista, joilla on onnistuttu vastaamaan lasten ja lapsiryhmien arjen haasteisiin. 'Lahtelainen IP -toiminta on liikkuvaa ja menee luontoon' teema jatkui edelleen.

Johto- ja tukiryhmien kokoukset:

- Johtotiimi (kerho- ja iltapäivätoiminnan johtotiimi) kokoontui neljä kertaa (syksy 2, kevät 2)
- Asiantuntijatiimi (palvelupäällikkö, perusopetuksen asiantuntija ja IP-toiminnan palveluntuottajien edustajat) kokoontuivat neljä kertaa (syksy 2, kevät 2).
- Toimintaanottokokous pidettiin 11.5.2023 (lv. 2023–2024).

6. Toimintaan ottamisen periaatteet

Perusopetuspalvelut ilmoitti yhdenvertaisuusperiaatetta noudattaen kaupungin järjestämään perusopetuksen iltapäivätoimintaan hakemisesta Etelä-Suomen Sanomissa, Wilman kautta ja kaupungin verkkosivuilla. Tammikuussa tulevien 1. luokan oppilaiden koteihin lähetetty koulutulosposti sisälsi huoltajille kirjeen 'Kouluun ilmoittautuminen iltapäivätoimintaan hakeminen'. Jo vakiintuneen tavan mukaisesti kirje sisälsi tietoa myös iltapäivätoiminnan järjestämisestä ja erityisesti ohjeet toimintaan hakemisesta. Toimintaan hakeminen tapahtui hakuajana pääsääntöisesti sähköisesti Wilman kautta.

Lukuvuodelle 2023–2024 iltapäivätoimintaan ottaminen tapahtui toimintasuunnitelman (päivitetty siv. ltk. 30.3.2020) mukaisesti. Keväällä hakuajan päättymisen jälkeen kaikki hakuajana toimintaan hakeneet 1. ja 2. luokan oppilaat ja kaikkien vuosiluokkien erityisen tuen oppilaat otettiin toimintaan. Kevään hakuajan päättymisen jälkeen tulleet hakemukset käsiteltiin saapumisjärjestyksessä ja paikka myönnettiin, jos ryhmässä oli tilaa.

Hakemukset käsiteltiin iltapäivätoiminnan toimintaanottokokouksessa 11.5.2023. Kokoukseen osallistuivat palvelupäällikkö, palveluntuottajien edustajat sekä päätösvalmisteluun osallistuva johdon assistentti. Kokouksessa vahvistettiin ryhmään otettujen ja jonottamaan jääneiden oppilaiden nimilistat toimintapaikkakohtaisesti.

Perusopetuspalvelut toimitti koteihin viranhaltijapäätökset toimintaan ottamisesta kevään hakuajan osalta kesäkuun 2023 loppuun mennessä ja sen jälkeen päätöskohtaisesti koko lukuvuoden ajan. Päätöksen mukana huoltajalle lähetettiin palveluntuottajan ilmoitus iltapäivätoimintaan ottamisesta, irtisanomisilmoitus sekä maksutiedote.

Huoltajan oli mahdollista hakea lapselleen ip-toimintapaikkaa koko lukuvuoden ajan. Paikka myönnettiin, mikäli toimintaryhmässä oli tilaa. Hakuajan jälkeen hakemukset huomioitiin toimintasuunnitelman mukaisesti saapumisjärjestyksessä.

7. Toimintaan osallistuneiden lasten määrä

Tilasto 20.9.

Lähde 2023: <https://vos.oph.fi/rap/ptr/s23/p55os6ys.html>
(% ikäluokasta)

VUOSI	1. LK	%	2. LK	%	3.-9. LK	%	YHT.	%
2023	609	58,9	265	23,7	77	8	951	30,5
2022	628	57,1	270	24,3	58	6	956	30,1
2021	619	55,5	200	18,3	64	5,8	883	26,7
2020	548	50,6	174	14,1	56	5,7	778	23,6
2019	617	49	170	13,9	54	6,7	841	25,5
2018	532	44,2	184	14,3	27	3,5	743	22,8
2017	592	46,1	164	12,6	23	2,9	779	23,0
2016	534	42,6	175	14,0	27	3,2	736	22,1
2015	478	46,6	167	16,7	33	4,4	678	24,5
2014	484	48,8	141	14,5	37	4,9	662	24,4
2013	464	47	157	15,5	38	4,9	659	23,8
2012	447	44,5	184	19,7	31	3,9	662	24,2
2011	474	50,8	183	19,8	36	4,4	693	25,9
2010	469	51,9	167	17,2	34	4,2	670	24,9
2009	426	43,9	169	18,3	28	3,5	623	23,2
2008	448	49	214	21	31	4,1	693	25,8
2007	482	47,9	208	21,3	23	3,2	713	26,5
2006	438	45,2	246	25,4	22	3,3	706	27,1
2005	425	44,2	200	20,4	20	3,1	645	25,0
2004	405	42	224	21,8	41	7,1	670	26,1

8. Toiminnan sisältö

Lahden kaupungin järjestämän iltapäivätoiminnan tavoitteet ovat perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukaiset. Toiminnan tavoitteet ja toiminnan suunnittelu on eritelty tarkemmin Lahden kaupungin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmassa 1.4.2020 alkaen (siv. ltk 31.3.2020).

Jokainen palveluntuottaja laati kaupungin toimintasuunnitelman pohjalta oman toimintasuunnitelman. Toimintapaikat laativat edellisten pohjalta oman toimintasuunnitelman ja kausisuunnitelmat (syksy ja kevät). Toiminnassa painotettiin monipuolista ja vaihtelevaa toimintaa ulkoiluna luonnossa liikkuen, lapsen kokonainen koulupäivä huomioiden.

9. Toiminnan laadun seuranta

9.1. Kaupunkitasoinen toiminnan laadun arviointi ohjaajille

Palveluntuottajien kanssa yhteistyössä toteutettavaa kaupunkitasoista laadun arviointia suoritettiin toimintasuunnitelman mukaisesti.

9.2. Toimintapaikkakohtaiset arvioinnit

Palveluntuottajat ja huoltajat arvioivat keväällä 2024 iltapäivätoimintaa toimintapaikkakohtaisesti. Arviointien tuloksia hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.